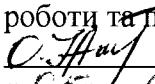

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи та післядипломної освіти
 Олександр НАЗАРЧУК
«05»/02 2026 року

ПОГОДЖЕНО
В. о. завідувача кафедри
медичної біології
 Світлана ХЛЄСТОВА
«05»/02 2026 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
(вибірковий курс)
«ГЕНЕТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Спеціальність	С4_ «Психологія» / 0313 «Psychology»
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Клінічна психологія», 2025
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Медичної біології
Лектор	к.б.н., доцент ЗВО Світлана ГОРБАТЮК
Контактна інформація	medbiology@vnmu.edu.ua вул. Пирогова, 56
Укладач силабусу	В. о. зав. кафедри, доцент Світлана ХЛЄСТОВА, доцент ЗВО Світлана ГОРБАТЮК

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Вибіркова
Код дисципліни в ОПП/місце дисципліни в ОПП	ВК. 1.3. Вибірковий блок 1-го року навчання
Курс/семестр	1 курс (II семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/кількість кредитів ЄКТС)	90 годин/3 кредити ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції – 14 год Практичні заняття – 16 год Самостійна робота – 60 год В цілому: аудиторні заняття – 33%, самостійна робота – 67%
Кількість модулів	1
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Заочна

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Генетична психологія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки. Предметним напрямком програми є людина як духовно-тілесний індивід, породжений своєю власною предметно-практичною діяльністю, програма орієнтована на отримання знань про основні категорії генетичної психології та місце генетичної психології в системі психологічних наук, формування навичок проводити генетичне психологічне дослідження, виявляти психологічні і соціальні чинники, що впливають на психічний розвиток та використовувати знання з генетичної психології в майбутній діяльності клінічного психолога.

Передреквізити. Вивчення дисципліни «Генетична психологія» базується на знаннях дисциплін: «Медична біологія», «Медична психологія. Вступ до спеціальності», «Загальна психологія», «Історія психології та сучасні напрямки психології», «Інформаційні технології у психології та медицині», «Вікова та педагогічна психологія», «Експериментальна психологія та психодіагностика» й інтегрується з цими дисциплінами.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою викладання навчальної дисципліни «Генетична психологія» є ознайомлення здобувачів освіти з об'єктивними процесами зародження і становлення нових психічних явищ, психічних механізмів, що допоможе медичним психологам в усвідомленні основних підходів до організації психологічних досліджень, виявити можливі варіанти інтерпретації їхніх результатів і тих висновків, що з них випливають. В курсі «Генетичної психології» розглядаються, як загально-теоретичні та методологічні проблеми, так і конкретні питання, пов'язані із психологічним консультуванням дітей та їхніх батьків, вчителів та інших спеціалістів.

Постреквізити Вивчення дисципліни «Генетична психологія» закладає основи для вивчення здобувачами освіти дисциплін: «Спеціальна психологія та дефектологія», «Нейропсихологія», «Патопсихологія», «Медична психологія», «Психіатрія. Наркологія», «Психотерапія» що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування знань з «Генетичної психології» в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

1. Мати ґрунтовні знання із структури генетичної психології.
2. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань з генетичної психології.

3. Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.
4. Знати та застосовувати отримані теоретичні знання з генетичної психології та практичні навички в професійній діяльності клінічного психолога.
5. Спланувати та провести психоосвітню, просвітницьку та профілактичну роботу серед населення про особливості генетичної психології.
6. Встановлювати ефективний терапевтичний альянс з пацієнтами.
7. Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 Генетична психологія	II семестр 90 год/3 кредити	Лекції №№1-7 Практичні заняття №№ 1-8 Теми для самостійного опрацювання №№1-5
---	--------------------------------	---

Модуль 1. Генетична психологія.

Тема 1. Предмет і завдання генетичної психології.

Тема 2. Методологія і методи генетичної психології.

Тема 3. Закономірності та періоди психічного розвитку.

Тема 4. Генетична основа порушень психічного розвитку.

Тема 5. Порушення психічного розвитку людини та їх характеристика

Тема 6. Розвиток особистості.

Тема 7. Психологічна діагностика і компенсація затримки психічного розвитку.

Тема 8. Розвиваюче навчання. Залік.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів медичної біології.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- проводити генетичне психологічне дослідження, виявляти психологічні та соціальні чинники, що впливають на психічний розвиток;
- застосовувати теоретичні, емпіричні та експериментальні методи дослідження;
- виявляти відхилення в психічній діяльності дитини;
- діагностувати стан свідомості;
- проводити психологічне дослідження дітей;
- проводити дослідження розумового розвитку школяра у процесі навчання;
- застосовувати управління навчальною діяльністю за допомогою програм, що ґрунтуються на теорії поетапного формування розумових дій;
- виявляти та враховувати залежність між уявленням про об'єкт і вибором засобів (методів) побудови логіки конкретно-наукового дослідження;
- застосовувати циклічне управління процесом навчання;
- виявляти зв'язок між психічним розвитком дитини та її вихованням в навчанням;
- застосовувати принцип перетворення ситуації з метою з'ясування загального відношення змістової системи;
- застосовувати принцип моделювання виділеного відношення в графічній чи знаковій формі;
- застосовувати принцип перетворення моделі відношення для вивчення його властивостей в «чистому вигляді»;
- застосовувати принцип виділення і побудови серії часткових конкретно-практичних задач, які розв'язуються загальним способом.

На практичних заняттях здобувачі оформлюють протоколи проведених досліджень в робочих зошитах, формулюють висновки до опрацьованої теми та розв'язують клінічно-орієнтовані ситуаційні задачі та тестові завдання.

Самостійна робота здобувача освіти передбачає підготовку до практичних занять та проміжних контролів, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, написання рефератів, підготовка презентацій, таблиць. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на проміжних контрольних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації на засіданнях студентського наукового гуртка, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра медичної біології/Магістру/Заочна форма навчання/Генетична психологія/1 курс/Навчально-методичні матеріали/або за посиланням (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології/Студенти>). Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач, проведення навчально-наукових досліджень, їх трактування та оцінка їх результатів (оформлення протоколу в робочому зошиті)
Підсумковий контроль (залік) по завершенню вивчення дисципліни	Методи: усне опитування (згідно чинного положення про організацію світнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>).

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див. Положення про організацію освітнього процесу)
Оцінювання дисципліни	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 200-бальною шкалою): Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
180-200	A	Відмінно	Зараховано
170-179,99	B	Добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	Задовільно	
122-140,99	E	Задовільно	Зараховано
60-121,99	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань здобувача

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу, який глибоко і всебічно засвоїв теоретичний матеріал, грамотно і логічно його викладає. Він може вільно оперувати латинською термінологією, чітко відповідає на нестандартні питання за темою заняття, що свідчить про опанування рекомендованої літератури. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, виявляє елементи творчого мислення.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу, який володіє теоретичним матеріалом, грамотно його викладає, не допускає при відповіді неточностей, уміє розкрити біологічну тему з позиції її медичного значення, але при цьому відповіді не виходять за межі підручника, методичних рекомендацій, зазнає труднощів при формулюванні висновків.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу, який знає лише основи програмного завдання, але не розуміє окремі деталі, допускає неточності при формулюванні біологічних закономірностей, не вміє трансформувати загально біологічні принципи на організм людини, не розуміє медичних аспектів теми-завдання.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу, який не знає теоретичних основ теми-завдання, практичної роботи, допускає грубі помилки при відповіді, не засвоїв медичні аспекти теми.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту здобувачу, який знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, за умови, що студент самостійно проводить експериментальне дослідження, виявляє елементи творчого мислення, вишукує оптимальні варіанти постановки біологічного експерименту, засвоює необхідні практичні навички вірно, з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків оформлює протокол.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу, який допускає неточності при виконанні практичної роботи, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, акуратно оформлює результати досліджень у протокол практичного заняття.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу, який знає основи практичного завдання,

але зазнає труднощів при виконанні дослідження, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, неохайно оформлює протокол.

Оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні досліджень, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє хід роботи в протоколі.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється здобувачу, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%).

Оцінка «добре» виставляється здобувачу, який під час тестового контролю допускає не більше 25% помилок (обсяг правильних відповідей 75-89 %).

Оцінка «задовільно» виставляється здобувачу, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-74%).

Оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань.

7. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з дотримання правил техніки безпеки при перебуванні здобувачів освіти на кафедрі медичної біології. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Здобувач освіти, який не пройшов інструктаж, не допускається до практичних занять.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Здобувач освіти повинен бути підготовленим до практичного заняття. На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Здобувач освіти, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри. Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/загальна_інформація/Основні_документи/Кодекс_академічної_доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного контролю здобувач отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна_інформація/Основні_документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)) відповідно до порядку відпрацювань пропущених занять та «2», (опублікованого на сайті кафедри [https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра_медичної_біології](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра_медичної_біології))

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)). До підсумкового контролю допускаються здобувачі освіти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач освіти повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то здобувач має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри ([https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра медичної біології освіти/Студенту або https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./Новини. Студенту](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра_медичної_біології_освіти/Студенту_або_https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./Новини_Студенту)).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), електронну пошту, або платформу Microsoft Teams в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри ([https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./ Студенту](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології./Студенту)).

Література:

Основна:

1. Максименко С.Д. Генетична психологія учіння людини: монографія / С.Д. Максименко. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 206 с.
2. Борисенко О. І. Генетична психологія. Навчальний посібник для студентів медичного університету. – У 6-ти частинах. – Вінниця: ВНМУ, 2018. – 150 с.
3. Конспект лекцій.

Додаткова:

1. Борисенко О.І. Генетична психологія. Навчальний посібник для студентів медичного університету. – Тестові завдання. – У 6-ти частинах. – Вінниця: ВНМУ, 2018. – 92 с.
2. Борисенко О.І. Затримка психічного розвитку: психологічна діагностика і корекція: Навчальний посібник з «Генетичної психології» для для самостійної роботи студентів медичного університету. – Вінниця: ВНМУ, 2019. – 28 с.
3. Борисенко О.І. Затримка психічного розвитку: психологічна діагностика і корекція: Навчальний посібник з «Генетичної психології» для самостійної роботи студентів медичного університету. – Тестові завдання. – Вінниця: ВНМУ, 2019. – 16 с.
4. Варій М. Основи психології та педагогіки / М.Й. Варій, В.Л. Ортинський. – Центр навчальної літератури, 2012. – 376 с.
5. Спеціальна психологія / Кобильченко В., Омельченко І. – К: Академія, 2020. – 224 с.
6. Психологія людини з обмеженими можливостями. / В.Й. Бочелюк, А.В. Турубарова – К.: «Центр навчальної літератури», 2019. – 264 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
4. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
7. <http://library.vsmu.edu.ua/>
8. <http://psy.vn.ua>
9. library.univ.kiev.ua (Наукова бібліотека ім. М. Максимовича)
10. library.vsmu.edu.ua/
11. nbuv.gov.ua (Національна бібліотека України).
12. nplu.kiev.ua (Національна Парламентська бібліотека України)
13. pidruchniki.com, 14.psychologies.ru
14. https://med.edu.ua/ukr/structure/Editorial_and_Publishing_Division.ml
15. <https://xn--80adi8aaufcj8j.xn--j1amh/testelex/subject/163>
16. Psylab.info – Енциклопедія психодіагностики
17. psyttests.org
18. <https://periodicals.karazin.ua/pnmp/about>
19. <http://www.mps.kh.ua/>
20. ukma.kiev.ua/ukmalib (Наукова бібліотека Національного університету “Киево-Могилянська академія”)

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології/> Студенту).

10. Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-медичної-біології/> Студенту).

Силабус з дисципліни «Генетична психологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри медичної біології

Протокол № 6 від «12» січня 2026 року).

Відповідальний за курс

В. о. завідувача кафедри

доцент ЗВО Світлана ГОРБАТЮК

доцент Світлана ХЛІСТОВА